

Werkwoorden

De tegenwoordige tijd

Na het bekijken van deze PowerPoint...

- **Weet je wat werkwoorden zijn;**
- **Hoe je een werkwoord herkent;**
- **Welke vormen een werkwoord allemaal kan aannemen;**
- **Kun je werkwoorden in de tegenwoordige tijd juist spellen.**

Werkwoorden worden gebruikt om het volgende te beschrijven:

- Een gebeurtenis;
Het *regent* pijpenstelen
- Een activiteit;
Wij *dansen* graag
- Een eigenschap:
Ik *ben* altijd heel geduldig

Hoe herken je een werkwoord?

- **Je kunt er ik, jij, hij of wij voor zetten**

Hoe kan je een werkwoord herkennen?

"Als je nooit iets verwacht, word je nooit teleurgesteld. Maar afgezien van een paar dromerige dichters, of monniken die ergens hoog op een bergtop wonen, hebben we allemaal onze verwachtingen. We hebben ze niet alleen, we hebben ze ook nodig. Ze voeden onze dromen, onze hoop en ons leven als een energiedrankje boordevol cafeïne."

- Thuiskomst, Tonya Hurley, blz 8

Welke werkwoorden zie je?

Hoe kan je werkwoorden herkennen?

"Als je nooit iets verwacht, word je nooit teleurgesteld. Maar afgezien van een paar dromerige dichters, of monniken die ergens hoog op een bergtop wonen, hebben we allemaal onze verwachtingen. We hebben ze niet alleen, we hebben ze ook nodig. Ze voeden onze dromen, onze hoop en ons leven als een energiedrankje boordevol cafeïne."

- Thuiskomst, Tonya Hurley, blz 8

In het fragment op de vorige dia's staan er zes werkwoorden.

Persoon	Werkwoord	Betekenis
Je	Verwacht	Activiteit
Je	Word	Eigenschap/gevoel
Dichters en monniken	Wonen	Activiteit
We	Hebben	Activiteit
Ze	Voeden	Activiteit

Werkwoorden in de tegenwoordige tijd

Het infinitief

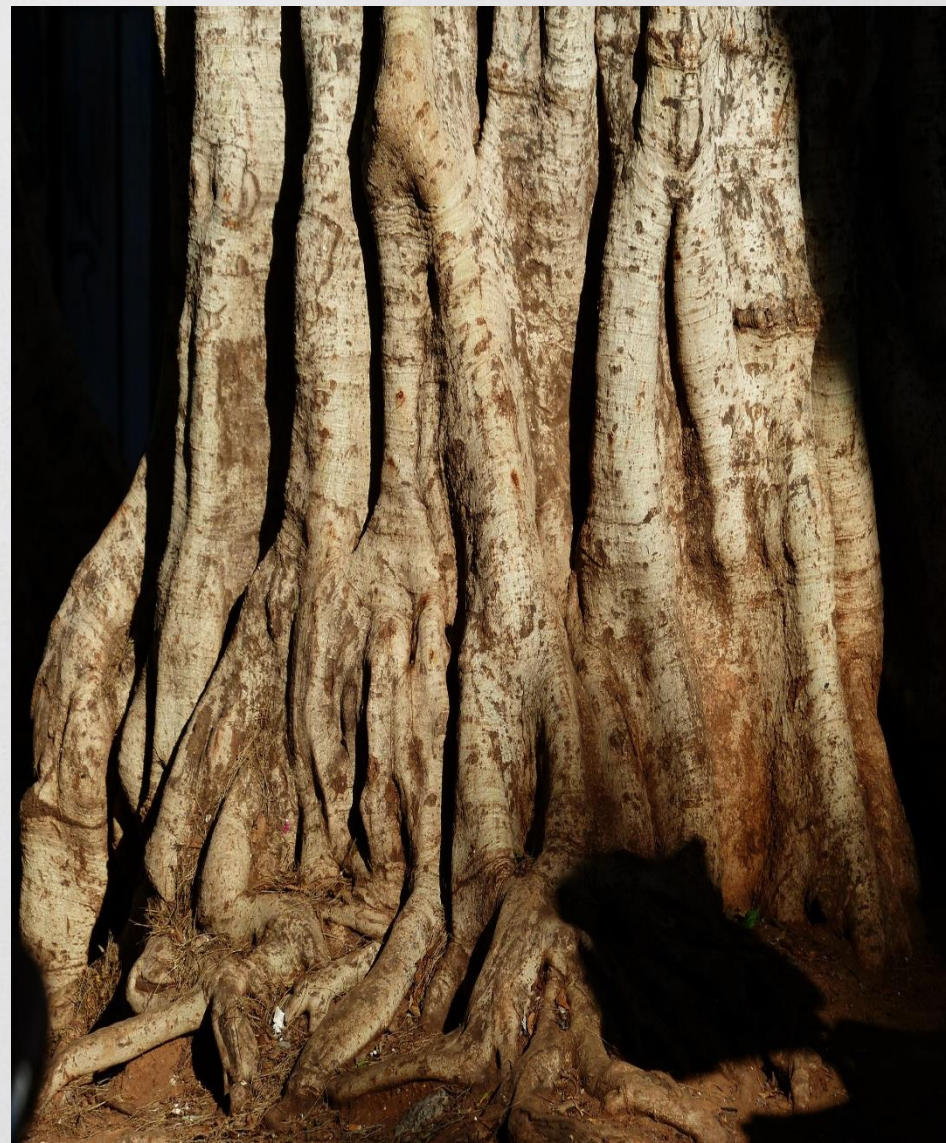
- Het hele werkwoord noemen we **het infinitief**. Ze komen voor in zowel de tegenwoordige als verleden tijd, evenals de persoonsvorm.
- Om werkwoorden juist te vervoegen heb je het infinitief nodig. Daarmee kun je namelijk op zoek naar de **Stam!**

Op zoek naar de **stam**

- Niet een boomstam!
Maar de stam van
een werkwoord.
- De regel om de stam
te vinden is:

Infinitief -
en = stam

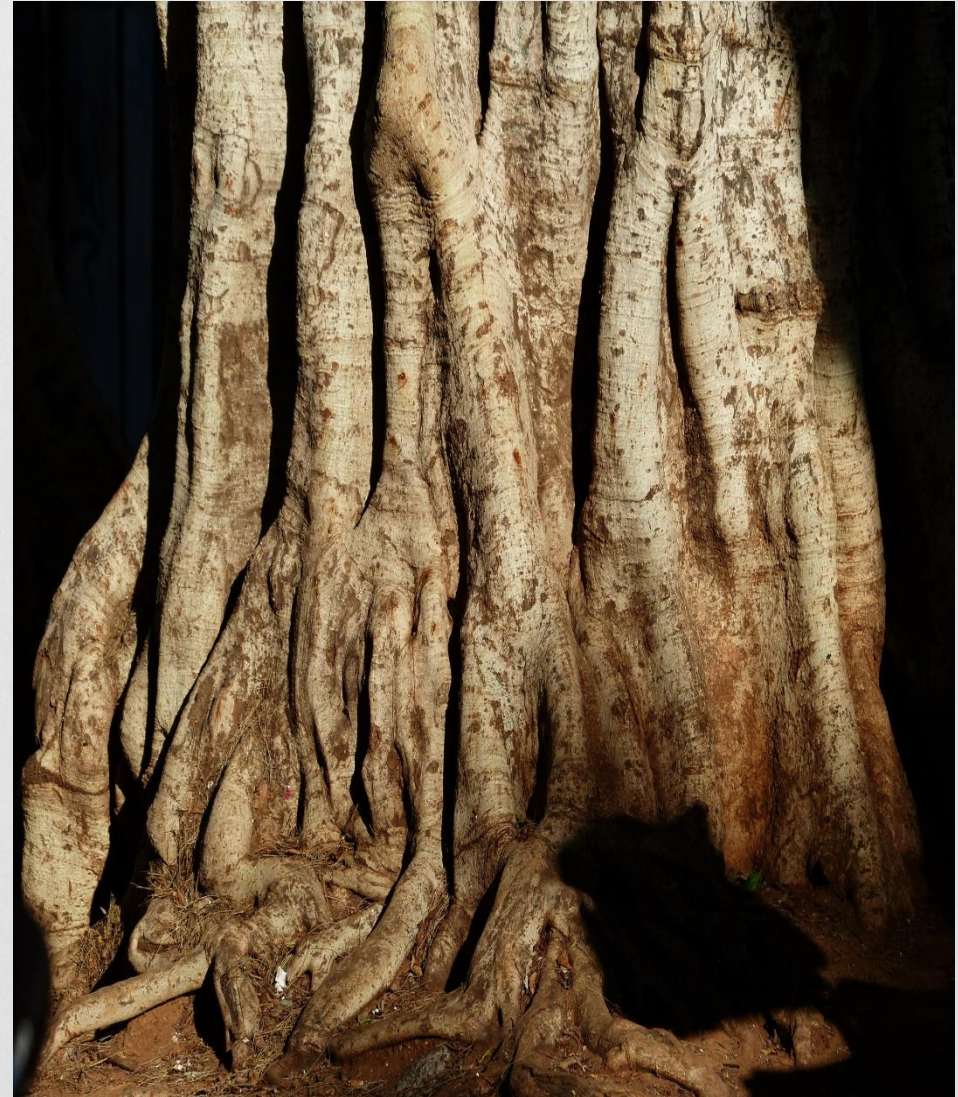
- Let op: je krijgt
dan de ruwe stam.
Vaak moet je nog
aanpassingen maken
om de echte *ik-vorm*
te krijgen.

Nog enkele regels voor de

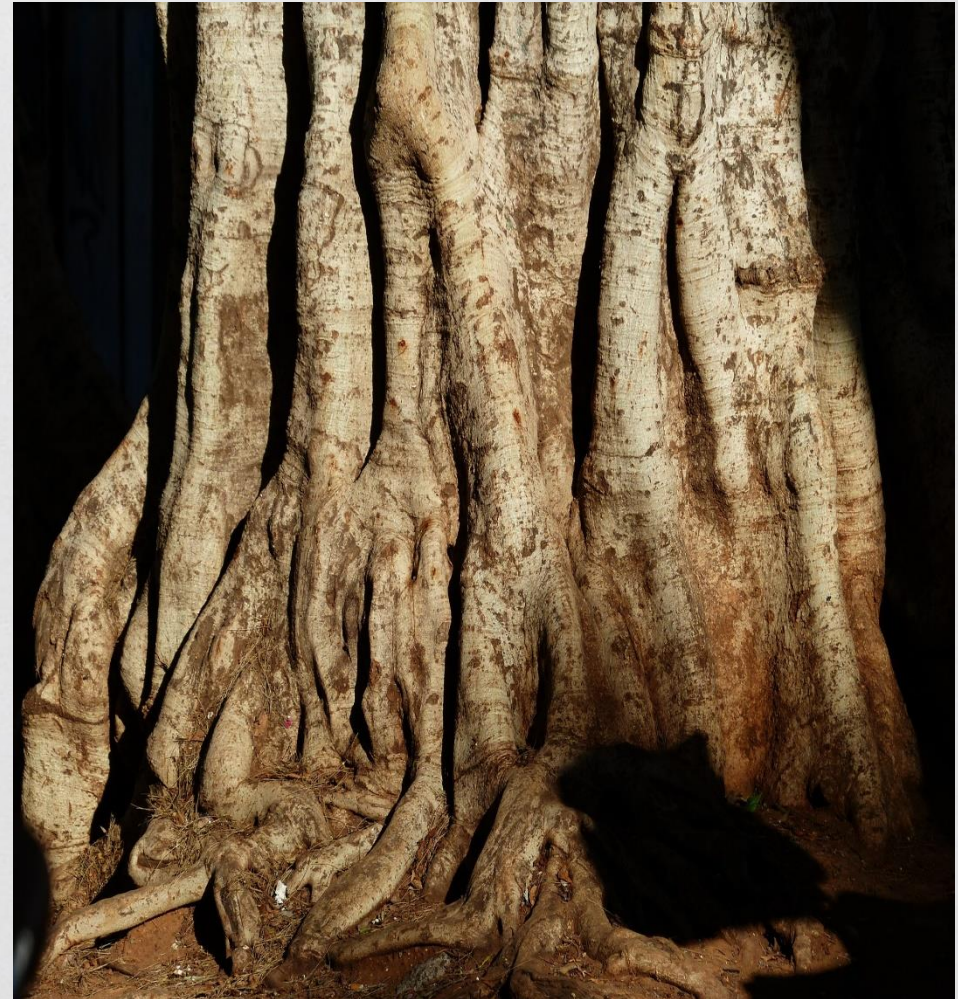
stam:

- Een lange klinker in het hele werkwoord betekent ook een lange klinker in de stam;
- Een stam eindigt nooit op twee dezelfde medeklinkers;
- Een stam eindigt nooit op een v of een z;

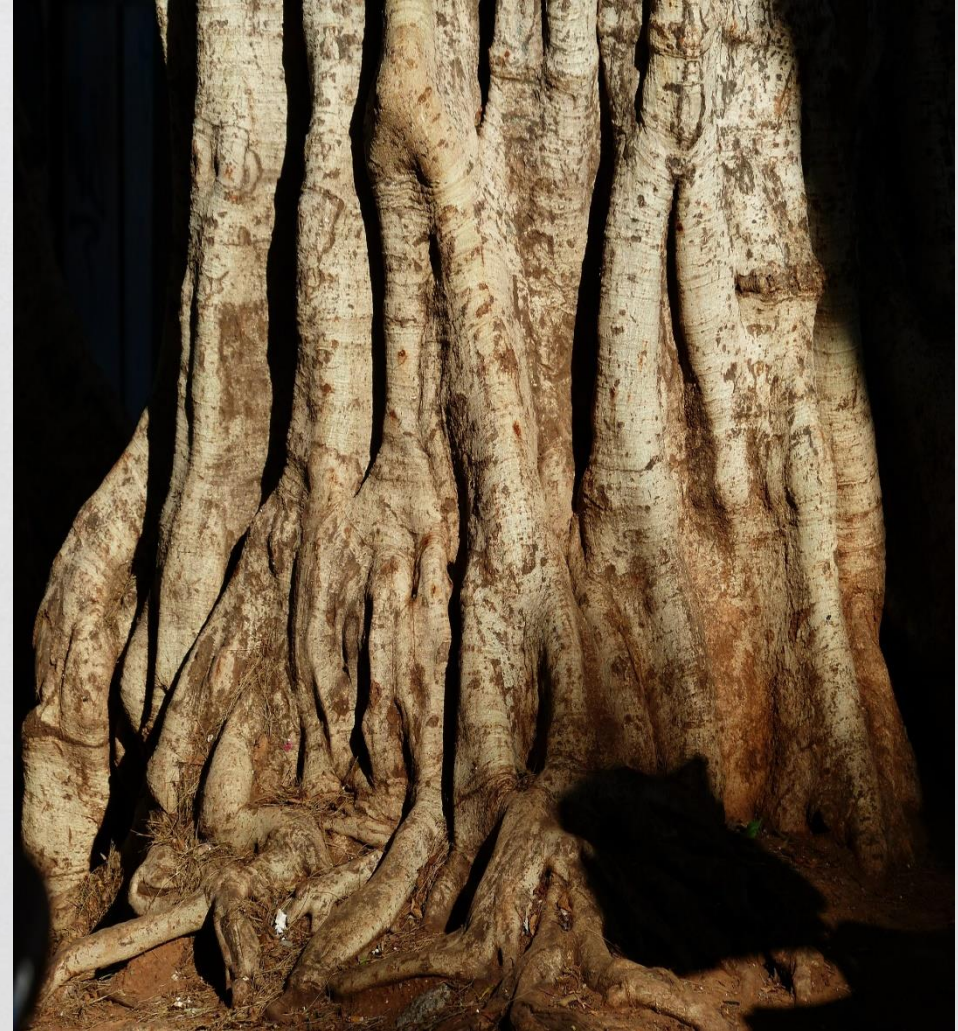
Infinitieven met een lange klinker hebben ook een stam met een lange klinker

- Denk hierbij aan werkwoorden als **lopen**, **maken**, **spelen**.
- Dit zijn allemaal werkwoorden met een **lange klinker**, maar als je -en van het infinitief afhaalt krijg je **lop**, **mak** en **spel**. Dit zijn allemaal korte klinkers;
- Daarom plak je zelf nog een -o, -a en -e erbij, dus: **loop**, **maak** en **speel**.

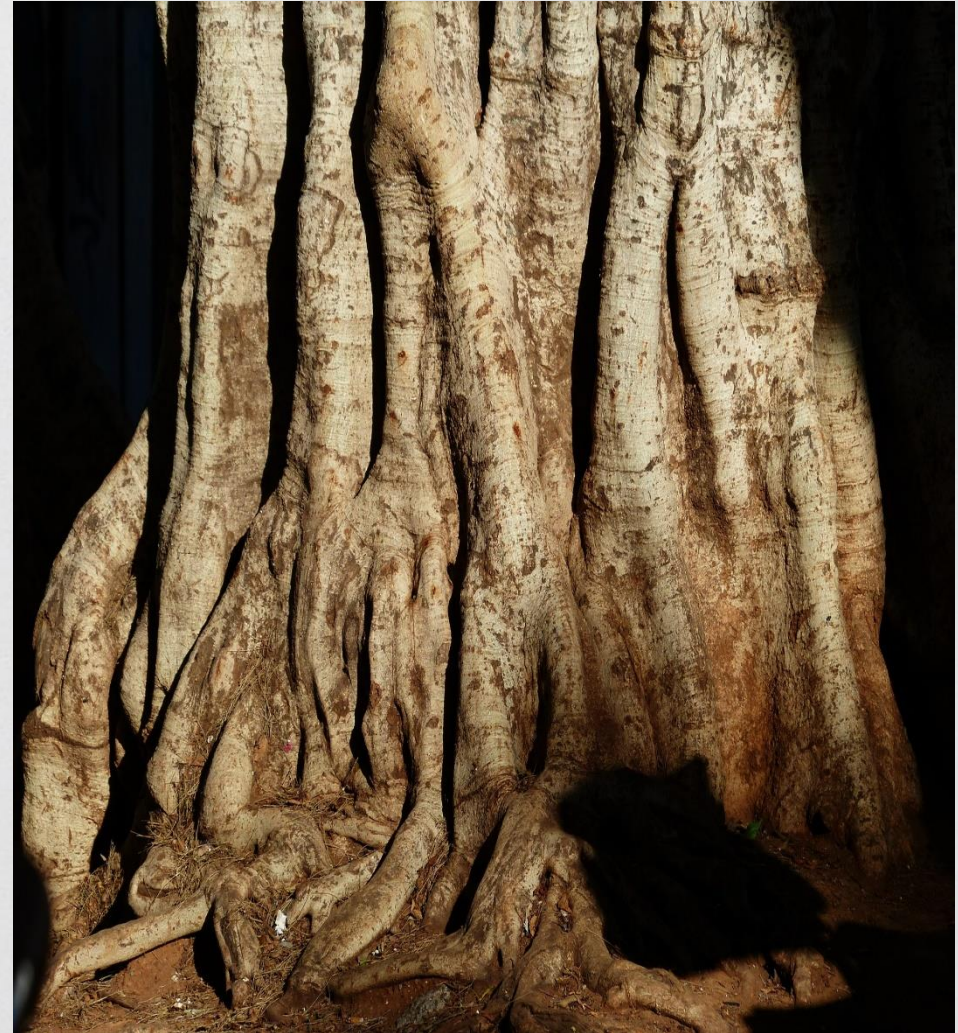
Een stam eindigt nooit op twee dezelfde medeklinkers

- Denk aan trappen,
stoppen en zwemmen;
- Haal je de -en van het
indefinitief af dan krijg
trapp, stopp en zwemm;
- Maar omdat de stam niet
mag eindigen op twee
dezelfde medeklinkers,
halen we de extra -p en
- m weg.
- *Hierbij wordt een
uitzondering gemaakt
voor werkwoorden die we
uit het Engels lenen,
zoals **chillen***

Een stam eindigt nooit op een v of een z

- Vergelijkbaar met regel 1
- Denk aan *leven* of *blozen*. Haal je -en van het infinitief dan krijg je *lev* en *bloz*.
- Dat mag dus niet! De 'v' wordt vervangen door een 'f' en de 'z' door een 's'.
- Om vervolgens ook ervoor te zorgen dat je een lange klank hebt, moet je nog een 'e' en 'o' toevoegen. Dus:
Lev → *Leef*
Bloz → *Bloos*

Om werkwoorden in tegenwoordige tijd juist te vervoegen moet je dus op zoek naar de stam...

- Een werkwoord is gebonden aan persoon. Er is iemand die iets **doet**, wie iets **overkomt** of iemand die iets **voelt** of **is**. Daarom maken we bij het vervoegen van werkwoorden gebruik van het volgende schema.

Persoon	Vorm
Ik	Stam
Jij/je	Stam+t
Hij/ zij/ het	Stam+t
Jullie	Hele werkwoord
Zij/ Ze	Hele werkwoord
Wij/ we	Hele werkwoord

LET OP!

- WANNEER je of jij **achter de** **persoonsvorm** staat, krijg je alleen de **stam!**
- In de kerstvakantie **heb je** twee weken geen les. Daar **ben je** zeker wel blij mee;
- Door de zero-waste-trend **scheid je** over een paar jaar geen afval meer;
- **Kleed jij** je ook zo vaak om voor je de deur uitgaat?

Voorbeelden

Persoon	Vorm
Ik	Drink
Jij/je	Drinkt
Hij/zij/het	Drinkt
Wij/we	Drinken
Jullie	Drinken
Zij/ze	Drinken

Persoon	Vorm
Ik	Scheid
Jij/je	Scheidt
Hij/zij/het	Scheidt
Jullie	Scheiden
Wij/we	Scheiden
Zij/ze	Scheiden